

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvyaē araṇyakāṇḍē

॥ ṣaṭṣaṣṭitamaḥ sargaḥ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ ṣaṭṣaṣṭitamah sargaḥ ॥

lakṣmaṇēna śrīrāmasya prabōdhanam

taṃ tathā śōkasantaptaṃ
vilapantamanāthavat |
mōhēna mahatā yuktaṃ
paridyūnamacētasam ॥ 3.66.1 ॥

tataḥ saumitrirāśvāsya
muhūrtādiva lakṣmaṇaḥ |
rāmaṃ sambōdhayāmāsa
caraṇau cābhipīḍayan ॥ 3.66.2 ॥

mahatā tapasā cāpi
mahatā cāpi karmaṇā |
rājñā daśarathēnāsī -
l labdhō'mṛtamivāmaraiḥ ॥ 3.66.3 ॥

tava caiva guṇairbaddha -
stvadviyōgānmahīpatiḥ |
rājā dēvatvamāpannō
bharatasya yathā śrutam ॥ 3.66.4 ॥

yadi duḥkhamidaṃ prāptaṃ
 kākutstha na sahiṣyasē |
 prākṛtaścālpasattvaśca
 itaraḥ kaḥ sahiṣyati || 3.66.5 ||

āśvasihi naraśrēṣṭha
 prāṇinaḥ kasya nāpadaḥ |
 saṃsprśantyagnivad rājan
 kṣaṇēna vyapayānti ca || 3.66.6 ||

duḥkhitō hi bhavān lōkāṃ -
 stējasā yadi dhakṣyatē |
 ārtāḥ prajā naravyāghra
 kva nu yāsyanti nirvṛtim || 3.66.7 ||

lōkasvabhāva ēvaiṣa
 yayātirnahuṣātmajaḥ |
 gataḥ śakrēṇa sālōkya -
 manayastaṃ samasprśat || 3.66.8 ||

mahaṛṣiryō vasiṣṭhastu
 yaḥ piturnaḥ purōhitaḥ |
 ahnā putraśataṃ jajñē
 tathaivāsyā punarhatam || 3.66.9 ||

yā cēyaṃ jagatō mātā
 sarvalōkanamaskṛtā |
 asyāśca calanaṃ bhūmē -
 rdṛśyatē kōsalēśvara || 3.66.10 ||

yau dharmau jagatō nētrau
 yatra sarvaṃ pratiṣṭhitam |
 ādityacandrau grahaṇa -
 mabhyupētau mahābalau || 3.66.11 ||

sumahāntyapi bhūtāni
 dēvāśca puruṣarṣabha |
 na daivasya pramuñcanti
 sarvabhūtāni dēhinaḥ || 3.66.12 ||

śakrādiṣvapi dēvēṣu
 vartamānau nayānayau |
 śrūyētē naraśārdūla
 na tvam śōcitumarhasi || 3.66.13 ||

mṛtāyāmapi vaidēhyāṃ
 naṣṭāyāmapi rāghava |
 śōcitum nārhasē vīra
 yathānyaḥ prakṛtastathā || 3.66.14 ||

tvadvidhā nahi śōcanti
 satataṃ sarvadarśanāḥ |
 sumahatsvapi kṛcchrēṣu
 rāmānirviṇṇadarśanāḥ || 3.66.15 ||

tattvatō hi naraśrēṣṭha
 buddhyā samanucintaya |
 buddhyā yuktā mahāprājñā
 vijānanti śubhāśubhē || 3.66.16 ||

adṛṣṭaguṇadōṣāṇā -

madhruvāṇām tu karmaṇām |

nāntarēṇa kriyām tēṣām

phalamiṣṭam ca vartatē || 3.66.17 ||

māmēvaṃ hi purā vīra

tvamēva bahuśōktavān |

anusiṣyāddhi kō nu tvā -

mapi sāksād bṛhaspatiḥ || 3.66.18 ||

buddhiśca tē mahāprājña

dēvairapi duranvayā |

śōkēnābhiprasuptam tē

jñānam sambōdhayāmyaham || 3.66.19 ||

divyam ca mānuṣam caiva -

mātmanaśca parākramam |

ikṣvākuvṛṣabhāvēkṣya

yatasva dviṣatām vadhē || 3.66.20 ||

kiṃ tē sarvavināśēna

kṛtēna puruṣarṣabha |

tamēva tu ripuṃ pāpaṃ

vijñāyōddhartumarhasi || 3.66.21 ||

|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvye
aranyakāṇḍē ṣaṭṣaṣṭitamah sargaḥ ||